საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

ხუთშაბათი, 20 მაისი 1920 წ.

ერთობა

ფასი 3 მანეთი

[illegible] ერთობის ქუჩა № 4 [illegible] ტელეფონი 16—[illegible]

№ 112

ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციების

№ 112

აზერბეიჯანთან ომში გმირულად დაეცნენ ბრძოლის ველზე საუკეთესო მებრძოლნი ამხანაგები:

პლატონ ალექსის ძე ხუციშვილი,
ვალიკო ანტონის ძე ბოგოლაძე,
კოტე (გრიგოლ) ტაიას ძე გუგუშვილი.

რასაც მწუხარებით აუწყებს სამაზრო [illegible] ხუნძახის სამაზრო კომიტეტი. (ნ. 3—2)

მწუხარებით მეუღლე: [illegible], ქ-ლი [illegible], [illegible] და [illegible], [illegible], მარიამ და [illegible] აცნობებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ შაბათს, 22 მაისს, გასვენება იქნება ორშაბათი დღის წირვის და პანაშვიდის შემდეგ [illegible]

მარო უჯმაჯურიძისა ჭანიშვილის ასულის

[illegible], [illegible] ქუჩა № [illegible]. (1638 2—1)

ბრძოლის ველზე [illegible] რაიონის სახალხო გვარდიის გუნდი ღრმა მწუხარებით აცხადებს, რომ 12 მაისს აზ. ხრამთან ბრძოლის დროს გმირულად დაიღუპა ამავე ნაწილის წევრი ამხ.

პავლისტრატე უარამანის ძე ლაზარიშვილი

(1630 1—1)

შტაბი სახალხო გვარდიის ვაზიანის (ტრამვაის) რაიონისა მწუხარებით აუწყებს [illegible] გვარდიას და მოქალაქეთ, რომ 16 მაისს აზერბაიჯანთან ომში გმირულად დაეცნენ ამ-ნი გვარდიელები

უიფიანი სიმონ, შავიშვილი გერმანე და ისიანი პარმენი

(1639 1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი [illegible] [illegible], შვილები: [illegible], [illegible], [illegible], მარიამი და [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] მეუღლით და შვილებით; [illegible] [illegible] [illegible] აუწყებენ ნათესავებს, მეგობრებს და ნაცნობებს [illegible]

ანტონ სოფრომ ს ძე თუთბერიძისას

[illegible] პარასკევს 21 მაისს ნაშუადღევის 8 საათზე ქ. [illegible]. (1644 2—1)

რესპუბლიკის ფრონტზე დახოცილ და დაჭრილ

სახალხო გვარდიელების შესახებ ყოველგვარი

ცნობების მიღება შეიძლება

სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბთან არსებულ დახოცილ გვარდიელების დამკრძალავ კომისიის მდივანთან ნ. ჭანკვეტაძესთან, ყოველ დღე დილის 9 საათიდან შუადღის 2 საათამდე და საღ. 6 ს. 8 საათამდე.

მისამართი: სახ. გვარდიის მთავარი შტაბი, ტელ. № 9-00.

კომისია. (ნ. 3—2)

მოსკოვის სახალხო ბანკი

თფილისის განყოფილება.

მიღებულია ავსტრიის ფირმის ცელები 70 და 60 ს. ტ. შვედური ცელები და ნამგლები № 0, № 1 და № 2. საქონელი აწყვია საკუთარ საწყობებში თფილისში და ბათუმში. ნიმუშების ნახვა შეიძლება დილის 10—2 საათ. ყოველ დღე სახალხო ბანკში (ლორის-მელიქოვის ქ., № 9) და საქართ. კოოპერატივთა კავშირში (გლდანის ქ., № 15) საქონელი იყიდება კოოპერატიულ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებზე.

(ნ. 3—1)

„უმუშევართა დღეები“

პარასკევს 21 მაისს

სახელმწიფო თეატრი

— წარმოდგენა —

მოსკოვის სამხატვრო თეატრის მსახიობთა მიერ უკანასკნელად.

მხატვრულ-ლიტერატურული საღამო

ახალი პროგრამით, მთელი ტრუპის მონაწილეობით.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

შაბათს 22 მაისს

ყულაბებით ფულის მოგროვება

შაბათს 22 მაისს და კვირას 23 მაისს

········ მოხეტიალე კონცერტები ········

თფილისის, მოსკოვის და პეტროგრადის თეატრების გამოჩენილ მსახიობთა მონაწილეობით.

სპეციალური ორიგინალური პროგრამით

კინო-თეატრებში: „კინო-პალასი“, „აპოლლო“, „ფილმა“, „მინიონი“, „პიკადილლი“. კაფე-სასადილოებში: „მეფისტო“, „ორიანტი“, „ინტერნაციონალი“, „ქიმერიონი“ დარბაზი „უნიონი“ და სხ.

მთელი შემოსავალი გადაიდება ქალაქის შრომის ბირჟის „უმუშევართა ფონდის“ სასარგებლოთ. (ნ. 2—1)

შრომის სამინისტროს განცხადება

შრომის სამინისტრო აცხადებს სახელმწიფო და საზოგადო საწარმოვო დაწესებულებების გამგე მმართველობის, კერძო საწარმოვო დაწესებულებების მეპატრონეთა და აგრეთვე შრომის დამქირავებელთა საყურადღებოთ, რომ სამინისტრომ შემოიღო მუშებთა და დამქირავებელთა შორის ანგარიშის გასასწორებელი ახალი წიგნი, რომლებიც უნდა დაურიგდეს ყველა მუშებს და მოსამსახურეებს, ძველი საანგარიშო წიგნის მაგიერ, მიმდინარე წლის 1-ლ ივნისამდე.

ამ ვადის შემდეგ გაუქმებულია ძველი საანგარიშო წიგნები და ის დამქირავებლები, რომლებიც თავიანთ მუშებს და მოსამსახურეებს არ დაურიგებენ ამ ხნის განმავლობაში ახალ საანგარიშო წიგნებს,— პასუხის გებაში იქნებიან მიცემულნი სარეწავი შრომის შესახებ დებულების 212 მუხლის ძალით.

საანგარიშო წიგნი ღირს 10 მანეთი და შეიძლება მიღება შრომის კომისრებთან და შრომის სამინისტროს რწმუნებულებთან თფილისში, ქუთაისში, ფოთში, სოხუმში, ჭიათურაში, ტყიბულში, გორში, ბორჯომში, თელავში, სიღნაღში და გაგრაში.

(ნ. 5—3) შრომის სამინისტრო.

დღეს, 20 მაისს, საღამოს 6 საათზე მუშათა კლუბში (პლეხანოვის პრ. № 123) მეორე რაიონის კოლექტივი იწვევს პარტიის წევრთა

საზოგადო კრებას

იმ კითხვების საბოლოო გასარჩევათ, რომელიც დასმულია პარტიულ ყრილობის დღის წესრიგში. მომხსენებელია ამხ. ნოე რამიშვილი. ამხანაგების დასწრება სავალდებულოა. (უ. 1—1)

სამხედრო სამინისტროს კულტურა-განათლების სექციის თაოსნობით მაისის 26-დან გამოვა ყოველკვირეული სურათებიანი ჟურნალი

მხედარი

ჟურნალში მოთავსდება მწერლების [illegible] ნაწარმოები. [illegible] მიიღება.

[illegible] (სამხედრო სამინისტროში), [illegible]: „ჟურნალ მხედრისათვის“.

პასუხისმგებელი რედაქტორი ნ. [illegible]. (ნ. 2—1)

განცხადება

ყველა კერძო, საზოგადო და სახელმწიფო საწარმოვო [illegible] და [illegible], რომელთაც მუშა მოსამსახურენი [illegible] [illegible] —[illegible] არიან მიმდინარე წლის 15 მაისამდე [illegible] მუშათა [illegible] ახალი სიები, რომლების ფორმა გამოქვეყნებულია შრომის სამინისტროს მიერ.

სიები უნდა იყოს შედგენილი მუშათა [illegible] ბლანკებზე. ბლანკის ფურცელი ღირს 3 მანეთი და შეიძლება მიღება შრომის სამინისტროში ყოველ დღე 1—3 საათამდე.

[illegible] ცნობების წარმოუდგენლად სახელმწიფო [illegible] პურის და სხვა სანოვაგის მიცემის უფლება დაეკარგებათ.

შრომის სამინისტროს მუშათა [illegible]. (ნ. 4—1)

ფრონტის დამხმარე მთავარი კომიტეტი

იმყოფება სასახლეში, სადაც კომიტეტის თავმჯდომარე სერ. [illegible] ყოველგვარ ცნობებს კომიტეტის მუშაობის შესახებ; იგი [illegible] ფრონტის საჭიროებისათვის მუშაობის [illegible] განცხადებებს. [illegible] კომიტეტის წევრი [illegible], კომიტეტის [illegible] დიმ. [illegible] და საქმის მწარმოებელი გ. ქიქოძე [illegible] ყოველგვარ [illegible]. ტელ. 3—87, 6—02. (1642—3—1)

სახალხო სიმღერა-გალობის

სწავლა-ვარჯიშობა

მიხეილ

კავსაძესთან

რუსთაველის პროსპ. № 17.
მე 5 სართული. პროფეს.
კავშირ. სამხ. და პარასკევობით საღ. 6—8 ს.
(1620—3—3)

ჩვენი ომის თავდაცვითი ხასიათი

[illegible] ხაზი აქვს [illegible], მაგრამ ამავე დროს აზერბეიჯანის მხრიდან მის სა[illegible] აწყობიან იმავე [illegible] ჯარები. ჩვენ აქამდის არ [illegible] [illegible] ცენტრში ბოლშევიკების მოქმედებას. ამიტომ ჩვენი რესპუბლიკა მოვალეა მუდამ მზათ იყოს თავის საზღვრების დასაცველად. ხანამ თავიდან არ აცილებულა საზო-გადოთ „ბოლშევიკური საფრთხე“, ე. ი. ხანამ მოსკოვის მთავრობა თავის ჯარებს ამიერ-კავკასიაში მოქმედ ნაწილებს არ აცილებს, მანამდე საქართველოსა და საბჭოთა რუსეთს შორის [illegible] ურთიერთობა [illegible] და [illegible] [illegible] არ [illegible] და საქართველოში არ [illegible] ის [illegible], რომელიც მან ყოველ თვის [illegible] საფრთხის დროს.

მაგრამ ამ [illegible] [illegible] [illegible] იმპერიალიზმთან და [illegible]. იგი [illegible]. [illegible], დემოკრატიულ საქართველოს არც ერთი [illegible], რომ მას [illegible]. იგი [illegible]. [illegible], იგი ამ [illegible] ერთი [illegible]. აზერბაიჯანთან საქართველოს ბევრი რამ საერთო ჰქონია, მაგრამ არც ერთი [illegible] მასთან არ [illegible] და მთელს ამიერ-კავკასიის პოლიტიკაში მან მუდამ შეჰქონდა ის პრინციპი, რომ ყველა საკითხები უნდა [illegible] [illegible]. ორი წლის განმავლობაში საქართველომ შესძლო აზერბეიჯანიც ამ [illegible] შეეყვანა. მაგრამ როგორც კი აზერბეიჯანში გაბატონდენ „კომუნისტები“ და როგორც კი მის სათავეში მოექცნენ კომუნისტურად [illegible] [illegible], ერთბაშად სურათი შეიცვალა, ორი წლის მტკიცე მშვიდობიანობა მაშინვე გაქრა და აზერბეიჯანის [illegible] საქართველოზე [illegible].

დღეს აზერბეიჯანელ [illegible] აშკარა უნდა იყოს, რომ საქართველოს დარბევას იგი ვერ შესძლებს „წითელ ჯარების“ [illegible] კი. ჩვენმა [illegible] [illegible] მათ, რომ ისინი ყველას შეანანებენ დემოკრატიულ სამშობლოზე თავდასხმის განზრახვას. ომის მიმდინარეობა, გოიათ[illegible] [illegible] წინ წაწევა და [illegible] [illegible] [illegible] არ [illegible], რომ საქართველოს [illegible] ძალა წინ წაიწიოს, [illegible] ტერიტორიაზე და [illegible] კი მისცეს თავის [illegible] მოქმედებას. მაგრამ საქართველოს ეს არ უნდა, იგი მუდამ მზათ არის სისხლის ღვრა შეაჩეროს და მშვიდობიანობა [illegible] კი [illegible] [illegible] სამართლიანი ხელშეკრულების [illegible]. დემოკრატიას მუდამ [illegible] სისხლის ღვრა და ამ პრინციპს არც საქართველოს დემოკრატია გადაუხვევს.

აზერბეიჯანმა და მის მოკავშირე ძალებმა დაიწყეს მტრული მოქმედება საქართველოს წინააღმდეგ. იქნება ეს მტრული მოქმედება იმ იმედით იყო გამოწვეული, რომ საქართველოს ადვილად ისინი ხელთ ადვილად შესძლებენ. იქნება ამ ადვილობრივმა ავანტიურისტებმა გადაწყვიტეს მათ ეს უსუსური ნაბიჯი. დღეს მათთვის აშკარაა, რომ ეს შეცდომა მათ ძვირათ დაუჯდებათ და კიდევ უფრო ძვირად დაუჯდებათ, თუ ამ შეცდომის გამოსწორების სისხლის ღვრის საშუალებით მოინდომებენ. მათ დარჩენიათ მხოლოდ ერთი გონივრი გზა—გზა თავის შეცდომის აღიარებისა და თავდასხმის შეწყვეტისა. საქართველოს დემოკრატია, რომელიც დღეს ასე ერთსულოვნად არის ფეხზე დამდგარი მტერზე საიერიშოდ, ისევე ერთსულოვნად შეაჩერებს თავის შეტევას, როგორც კი დარწმუნდება, რომ აზერბეიჯანმა თავის შეცდომა გულწრფელად შეინანა, რომ იგი მზათ არის თავდასხმით განზრახვებზე ხელი აიღოს და საქართველოსთან მშვიდობიანი ურთიერთობა ჩამოაგდოს.

ჩვენი დემოკრატია გელოდება ამ წამს.

პოლემიკური წერილები

I.

(ბოლშევიკური სენი.)

„სახალხო საქმეს“ ხანდახან ბოლშევიკური სენი აღმოჩნდება ხოლმე. ამ დღეებში თვალი გადავავლე მის ფურცლებზე მოთავსებულ ერთ „ფელეტონს“. და გამახსენდა ფაუსტი, რომელმაც მეფისტოფელს სული მიჰყიდა. ამ „ფურცლის“ ავტორს საკუთარი შთაბეჭდილება [illegible] ბოლშევიკების [illegible] და მისი [illegible] ლაპარაკობს ჩვენი დემოკრატიული მთავრობის წინააღმდეგ.

ეს მთავრობა თურმე მენშევიკურ პოლიტიკას აწარმოებს და თითონ მენშევიკების პარტიაში, ამიტომ, „[illegible] ოპოზიცია გაჩაღებული, სასტიკი ბრძოლაა... და ბრძოლა, გადატანილი აქეთ ცენტრიდან პროვინციებში“.

სწორეთ ამაზე იტყვიან რუსები—ზარის რეკა გაუგია, არ იცის კი საიდანაა. „ფურცლის“ დამწერს გაეგონა, რომ მენშევიკურ პარტიაში ადგილი აქვს ოპოზიციას, არ იცის კი არც ანი, არც ბანი ამ ოპოზიციის. არ შეიძლება რომ დიდსა და მომქმედ პარტიაში შინაური უთანხმოება არ იყოს. მაგრამ საიდან ჩაუგდეთ ყურში, რომ ჩვენი პარტიული ოპოზიცია „მენშევიზმის“ პოლიტიკის წინააღმდეგ არის მიმართული? ასე რომ ყოფილიყო, პარტია აქამდის მთლიანობას ვერ შეინახავდა. გაითიშებოდა შეურიგებელი სხვადასხვაობის ნიადაგზე. არც ერთ პარტიულ კრებაზე, არც ერთ კამათში არ გაუღვიძებია ის ხაზი, რომელიც გვეონება, უქმო ფიქრით, ფელეტონის ამ ჩვენს მოწინააღმდეგეებს. ის ხედავს თითონ, რომ ადგილობრივ ორგანიზაციებში „სასტიკი ბრძოლის“ მიუხედავად ერთხმათ იღებენ რეზოლიუციებს, ვლის, რომ მომავალ პარტიულ ყრილობაზედაც „ოპოზიცია მარტო გულს მოიფხანს“ და ბოლოს ყველა ერთ რეზოლიუციას გამოიტანსო.

ავტორი სწერს თავისებურად, რომ ეს ასე მოხდება, სხვათა შორის, მუშათა საკითხშიაც. თავზე დებულებს ამიტომ მუშათა კლასის ქირისუფლობას. იცავს ჩვენი „მენშევიკური“ მთავრობის კლანჭებისგან. იქაც და აქაც, ამბობს (ევროპაში და საქართველოშიაც) ხეპირად მუშების წვალება, ტანჯვა, სისხლის ღვრა უფლებებისთვის. უნდა ითქვას, რომ ჩვენი მთავრობა არაფრით არ გაირჩევა იმ ევროპიულ მთავრობებისაგან, რომლებიც მუშებს აწვალებენ და მუშების სისხლს აქცევენ.

სახალხო საქმის „მეფელეტონე“ არ იცნობს მუშათა საკითხს ადგილობრივ, ვერ ამჩნევს, რომ იცნობს. არ აქვს [illegible] [illegible] კოლექტიური ხელშეკრულების გარშემო ატეხილი კამათი, არ იცის, ვისზე ვრცელდება ეს ხელშეკრულება და ვინ არის გამორიცხული მის მფარველობიდან. ერთად ურიერთობს მთავრობას. ამავე დროს სრულ არ ცდილობს იმის დამტკიცებას, რომ ასეთი არეულობა და ამნაირი დაპირისპირება არ შეარყევს დემოკრატიულ სახელმწიფოს საძირკველს.

არ სჭირდება ამის დამტკიცება. ჩვენი სახელმწიფოს ის ჰყავს ისე, როგორც საფრანგეთში სინდიკალისტები ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს უყურებენ. იქაური მაგალითებით აშინებს ჩვენ მთავრობას, იქაურ გაფიცვებს აძლევს ჩვენ პროფესიონალურ კავშირებს.

სინდიკალისტები, საზოგადოთ, როგორც ვიცით, თავს არ იტკივებენ სახელმწიფოებრივი აზროვნებით და საქმიანობით. სოციალდემოკრატიას ჯერ არსად არ უვლია მათი ჭკუით. ჩვენ კლასს არ ვაყენებთ სახელმწიფოზე მაღლა, როცა ეს სახელმწიფო დემოკრატიულ ნიადაგზე დგას. ერთი კლასის საილინო ინტერესებისთვის მაწასთან არ ვასწორებთ მთელ საზოგადოებას.

მე მგონია, ამ მთავარ აზრს არც „სახალხო საქმის“ უარყოფს. მისი „მეფელეტონეც“ არ უარჰყოფდა, რომ ერთი მიზნის მისაღწევათ სული არ გაეყიდა, რომელიღაც ეშმაკი რომ არ ლაპარაკობდეს ახლა მისი პირით.

თითონ ეს ეშმაკი სწორეთ ასე იცავდა მუშათა კლასის ინტერესებს, სანამ ის ხელში აიღებდა მართვა-გამგეობას. მხარს უჭერდა მშრომელი ხალხის შეგნებულ ნაწილს, მის დღევანდელ ინტერესებს, ყველაფერს იყენებდა, რაც რევოლუციონური მთავრობის დასამხობათ გამოადგებოდა. გამეფდა თითონ და ადგა მთელი რუსეთის მუშათა კლასი.

ლენინი „პრავდაში“ სწერდა 1918 წელს:—ახლა კლასთა ბრძოლა ჩვენ ბურჟუაზიულ გზას გვემის, ახლა უნდა ვებრძოლოთ იმ მუშათა წრეებს, რომლებიც საბჭოთა სახელმწიფოში ნაკლებათ მუშაობენ, ლიდ „ხელფასს მოითხოვენ და სახელმწიფოს არსებობას ძირს უთხრიანო“. კლასთა ბრძოლა ლენინის აზრით ახლა შეგნებული მუშათა კლასის წინააღმდეგ უნდა მიმართულიყო. შეგნებული ნაწილი კი რუსეთში ყოველთვის უმრავლესობას შეადგენდა.

ეს ლექსი აზრი ლენინმა გაატარა თავის პროგრამაში. ამ პროგრამის წითელი ძაფი იყო მისი ახალი კლასთა ბრძოლის თეორია.—საჭიროა სასტიკი დისციპლინა ყველა სამრეწველო დაწესებულებებში, საჭიროა სიტყვა შეუპოვებელი მორჩილება, მუშა უსიტყვოთ უნდა ემორჩილებოდეს წარმოების გამგეს. უნდა შემოიღოთ ნაჭრობითი მუშაობა და ტეილორის სისტემა, ხელფასი ყველგან უნდა იზომებოდეს შრომის ნაყოფიერების მიხედვით.

ასე ამბობდა ლენინი ერთ თავის ლიტ სიტყვაში. ის არ მალავდა, რომ ამ ზომებით ყოველთვის ბურჟუაზია

დღეს

საფრანგეთში გაფიცვა ფაქტიურად დასრულდა.

ინგლისს-საფრანგეთის აზრით ომისაგან მიყენებული ზარალი რაც შეიძლება ჩქარა უნდა იქნას შევსებული.

შვეიცარია ხალხთა ლიგაში შევიდა.

გენერალური შტაბის სამხედრო ცნობა.

19 მაისი.

ყველა ფრონტებზე სიწყნარეა.

სარგებლობა კაპიტალისტურ ქვეყნებში. ბურჟუაზიული გაზეთები ამტკიცებენ მუშის ნაჭრობით. რაც მეტს გააკეთებდა მუშა იმდენათ მეტ ხელფასს აიღებდა. ამნაირი წაქეზებით ოფლში სწურავდნენ მშრომელს. შექონდათ მუშათა წრეებში შური, დაუფარავი მტრობა, განხეთქილება. ვინ არ იცის, რა არის ტეილორის სისტემა? ეს წმინდა ბურჟუაზიული გეგმა ლენინმა სამაგალითოდ დაუდო სოციალიზმის მოწყობას. ყველამ ვხედავთ, როგორ მოაწყო. არც ერთ სახელმწიფოში არასდროს შრომის ექსპლოატაცია არ ყოფილა ასე უმაღლეს წერტილამდის აყვანილი, როგორც დღეს ბოლშევიკების სამეფოშია. ცხადია, ამ გზით შრომის ნაყოფიერებას გაადიდებენ.

რამდენათ მიაღწია ამ მიზანს „საბჭოთა" მთავრობამ, ყველამ კარგათ. არ იცოდნია მხოლოდ „ფურცლების" ავტორს. მოვიყვანთ მის საგულისხმოთ რამოდენიმე ციფრებს.

1918 წლის დამდეგს „საბჭოთა" რუსეთში ირიცხებოდა **2400000** მუშა. იმავე წლის აგვისტოს დამდეგს ეს რიცხვი შემცირდა თითქმის ნახევრამდის, ითვლებოდა **1419000** მუშა, უმუშევრები ქალაქიდან სოფლისკენ მიდიოდნენ.

1918 წლის დამდეგს მოსკოვში იყო **211** საფეიქრო დაწესებულება, იმავე წლის აპრილში—**151**, იმავე წლის ოქტომბერში—**72**.

საქსოვი ქარხნები **1918** წლის დამდეგს—**161**, ახლა არც ერთი. ცემენტის ქარხნები **1918** წლის დამდეგს—**14**, ახლა არც ერთი.

პეტერბურგში **1918** წლის დამდეგს **678** სამრეწველო დაწესებულებაში **278000** მუშა იყო, იმავე წლის აპრილში დარჩა **12000** მუშა.

ასეთი საწყალი მდგომარეობა მრეწველობის ყველგან, მთელ რუსეთში. ამის ცნობებს ჩვენ ბოლშევიკური გაზეთები გვაძლევენ და ლენინიც უმეტეს გვაძლევს. ამ პატარა წერილს ავაჭრელებთ ამაზრზენი ციფრებით. იქნება ქართველმა სინდიკალისტმა თავისი ციფრები მოიყვანოს და დაგვარწმუნოს, რომ „რუსეთში რევოლიუციამდის მუშის შრომა უფრო უნაყოფო იყო, ვიდრე რევოლიუციის შემდეგ, როცა მუშის მდგომარეობა გაუმჯობესდა".

არც ერთ ბოლშევიკურ გამოცემების ფურცლებზე არ ამოგვიკითხავს ჩვენ ამისთანა აზრი ბოლშევიკური მართვა-გამგეობის სასარგებლოთ. ვურჩევთ ჩვენ ავტორს დაბეჭდოს თუნდ იმ მოწოდებას, რომელიც ბოლშევიკების ერთი გაზეთიდან გუშინ ამერ „ერთობაში" იყო გადმობეჭდილი. ამ მოწოდების პირველ სტრიქონებიდანვე ის გაიგებს, რომ „საბჭოთა" რუსეთს სული ხდება შიმშილ-სიცივისაგან. იმედია, დაუჯერებს თვით ბოლშევიკების დაწერილს.

რუსეთის მუშათა კლასის მდგომარეობა იმდენათ გაუმჯობესდა, რომ ის იძულებულია იმუშაოს დღე და ღამე, კვირიდან კვირამდე. ჯერ მოსვენება მისთვის. ხელფასს კი იხდიან იდეებს, რომ შიმშილისაგან თავის დასაცავად არ ეყოფა.

ეს არ არის ახალი ამბავი, ჩვენ გვგონია, არც მათთვის, ვინც „მშვიდობიანათ" ებრძვის საქართველოს „ბურჟუაზიულ" მთავრობას. მაგრამ .. მიზანი ამართლებს საშუალებას.

ბოლშევიზმს ეშველებიან იმიტომ კი არა რომ მისი ხელით აშენებას მოელიან. მაგრამ მარტო პარტიული ცუდის ჯავრი ამუხებს. ილიონდ ის ჩემი მოწინააღმდეგე პარტია ნუ იქნება სათავეში, და რაც მოხდება, მოხდეს.

ს. დევდარიანი.

დიდმნიშვნელოვანი საკითხი

იმ ცნობების მიხედვით, რომელიც გამოქვეყნებულია საფრანგეთის სოციალისტურ გაზეთ „ჰუმანიტე"-ში, მეორე ინტერნაციონალი ფაქტიურად აღარ არსებობს. იტალიის, საფრანგეთის, შვეიცარიის, ინგლისის სოციალისტური პარტიები და გერმანიის დამოუკიდებლები უკვე გამოვიდნენ მეორე ინტერნაციონალიდან. როგორც სჩანს ოტტო ბაუერის განცხადებიდან, ამავე გზას ადგება ავსტრიის სოციალ-დემოკრატია. რუსეთის სოციალ-დემოკრატია არ შევიდა მესამე ინტერნაციონალში, მაგრამ გამოვიდა მეორე ინტერნაციონალიდან.

ამ ჟამად მეორე ინტერნაციონალში დარჩა უმთავრესად ის [illegible] რომელნიც ჯერ ჩაითვლებიან საერთაშორისო მუშათა მოძრაობის ფრონტის მოწინავე, როგორც გერმანიის სოციალ-დემოკრატი - მემარჯვენეები. ჩვენის ღრმა რწმენით, უმთავრესი კითხვა, რომელიც აერთებს ზემოთ დასახელებულ სოციალისტურ პარტიებს, არის საერთაშორისო მოძრაობის ახალი პერსპექტივები. როგორც გერმანიის დამოუკიდებლებისთვის, ისე საფრანგეთის სოციალისტებისთვის აშკარაა, რომ დღევანდელი საერთაშორისო კრიზისის გადალახვა შეიძლება მხოლოდ საერთაშორისო მასშტაბით და მუშების ერთსულოვანი და შეკავშირებული გამოსვლებით.

რაც შეეხება დემოკრატიის მნიშვნელობას, ეს კითხვა ევროპის სოციალისტების დიდ უმრავლესობისთვის ერთხელ და სამუდამოდ გადაჭრილია. მათთვის დემოკრატიული ნიადაგი სოციალიზმის დამყარებისთვის—აუცილებელი პირობაა. მაგრამ ევროპაში ბევრი დარჩნენ სოციალისტები — უმცირესობა, — რომელთათვის დემოკრატიული ფორმები ფარავს კლასთა თანამშრომლობის შედეგებს და ბურჟუაზიული წყობილების არა ინტერესებს აუცილებლობას, არამედ მის სოციალურს ევროპის განვითარებაში.

მომავალ პარტიულ ყრილობებზე, სხვათა შორის, დასმულია საკითხი ინტერნაციონალზედ. ჩვენის აზრით, ეს საკითხი ერთი მნიშვნელოვანთაგანია. მთელი ჩვენი ტრადიციით, მსოფლმხედველობით, პრაქტიკული მოქმედებით, ჩვენი მუშები ყოველთვის ანგარიშს უწევდნენ საერთაშორისო მოძრაობას. ამასთან ჩვენი მოწინავე დემოკრატია კარგად გრძნობს, რომ მისი პატარა რესპუბლიკის ბედი დიდად დამოკიდებულია საერთაშორისო მდგომარეობაზედ, ხოლო ამ მდგომარეობის მთავარი ფაქტორია, მოწინავე ევროპიული სოციალიზმი, ევროპის მუშები.

საქართველოს სოციალ-დემოკრატია არ შევიდა მესამე ბოლშევიკურ ინტერნაციონალში. ის არ შეიძლება რომ ეცხოვროს ისეთ ორგანიზაციაში, როგორიც არის მეორე ინტერნაციონალი და რომელიც ფაქტიურად არ არსებობს. როგორც ვხედავთ, ევროპის სოციალისტების დიდი უმრავლესობა ახალ ნიადაგზე დგება და თავის მომავალ მოქმედების განსაკუთრებულ გეგმას იმუშავებს. ჩვენი პარტია ვალდებულია ამ მოვლენას ანგარიში გაუწიოს და მას განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს.

ბ. თუკლათელი.

პრესა

„[illegible]" (№ 37) მეთაურში სწერს შემდეგს:

„საქართველო-აზერბეიჯანის შეტაკებები ნელ-ნელა იზრდება და იღებს სრულ საომარ ხასიათს.

„თვით პირველ დღიდან, როცა აზერბეიჯანი გამოცხადდა „სოციალისტურ და საბჭოთა" რესპუბლიკათ, საქართველოს დემოკრატიამ სწორად გაიგო მომხდარი „მასკარადის" შინაარსი და ფრთხილად პოზიცია დაიჭირა თავის გუშინდელ მოკავშირის მიმართ. „რევკომის" ულტიმატუმი, სამხედრო საწვრთნელი და ერთხმათ შეტევა საქართველოს წინააღმდეგ არავის ეჭვს არ უბადებდა, ვისთან აქვს საქმე საქართველოს და სომხეთის დემოკრატიებს, მაგრამ საქართველო-რუსეთის ხელშეკრულობის შემდეგ ბევრი იყო დარწმუნებული, რომ საბჭოთა რუსეთი არ მოერიდება თავის მოკავშირეს და ალაგმავს. სხვაგვარად ის დაპირებანი საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარების შესახებ, ცარიელ სიტყვებათ დარჩება.

„აზერბეიჯანის ხელმძღვანელი წრეები, არ ვიცით ვისი კარნახით, ან ვისი იმედით, განაგრძობენ თავდასხმას საქართველოზე, უნდათ გასტეხონ მისი ძალა და „გაანთავისუფლონ" მისი დემოკრატია ბეგ-აღალარების სოციალიზმის სინათლით.

„ამისთანა პირობებში, როცა წინ გვიდგას საქართველოს დამოუკიდებლობის, ე. ი. თვით მისი დემოკრატიის ყოფნა არ ყოფნის საკითხი—ჩვენ უფლება არა გვაქვს დავიმშვიდოთ ჩვენი თავი სხვისი იმედებით.

„მართალია, ჩვენ საფუძველი და უფლება გვაქვს პროტესტი განვაცხადოთ საბჭოთა რუსეთის იმპერიალისტური პოლიტიკისათვის, ჩვენ შეგვიძლიან მოვითხოვოთ ყველა შესაბამი რევოლიუციონურ დოკუმენტებისაგან, რათა მეტი შეეწყოს ამ უზარო სახელის ღირსეულ ვალებს, მაგრამ ამასთან ერთად პოლიტიკურ მიზნად და დაფუძნებულ—შეურყეველი ჩვენი სამოქალაქო მოვალეობა ჩვენი დემოკრატიის მიმართ.

„სომეხ მშრომელ ხალხს, რომელიც ამდენ ტანჯვას აზერბეიჯანის და თათრების აგენტების ნამდვილ მიზნებს, დღეს არ შეუძლია მშვიდობიან რეჟიმში დარჩეს. საქართველოში მცხოვრები სომეხი ხალხი ამ მიდგომის ჟამს, რომელიც ემუქრება თავისუფლებას და საქმიანობას, უნდა იდგეს ქართველ დემოკრატიის გვერდით. ჩვენ ღრმად დარწმუნებული ვართ, რომ სოლიდარულად და შეერთებული ძალებით ბეგ-აღალარების ბრბოებს მიეცემა იმისთანა გაკვეთილი, რომ მათ სამუდამოდ დაავიწყდებათ სტამბოლის „ფეშა"-ის და მათის „ინტრიგების" ის სწავლა, რომ „საქართველოს ერთი ნაწილი და მთელი სომხეთი მართლაც ეკუთვნის აზერბეიჯანს" და არ შეეცდება „შეკრიბოს" ეს ქვეყნები და „ბაქოს და ერევანის საშუალებით" შეუერთოს თავის უფროს ძმას—ოსმალეთს."

დამფუძნებელი კრება

18 მაისის სხდომა.

თავმჯდომარეობს ს. მდივანი.

დ. ონიაშვილის მოხსენებით უკამათოდ მიღებულ იქნა დეკრეტი—აბრეშუმის პარკის, თამბაქოს და მატყლის მწარმოებელთათვის ჩვენს მისაცემად **75000 000** მანეთის გადადებისა.

ნ. იმნაიშვილის მოხსენებით მიღებულ იქნა დეკრეტი **219,740,364** მ. გადადებისა სამხედრო სამინისტროს **1919—1920** წ. ხარჯთ-აღრიცხვის დამატებად.

ქ. ნანიძეს მოხსენებით მეორე პირველი (ზოგადი) განხილვა კანონ-პროექტისა მკვიდრთაგან მიტოვებულ ყოფილ სახაზინო მიწების სახელმწიფო ფონდში გადატანის შესახებ. ამ კანონ-პროექტის თანახმად, თუ ვინმე თავის განმავლობაში წლიდან ამ კანონის ძალაში შესვლის დღიდან, რომელთაც მიატოვეს თავიანთი ადგილ-მამული არ დაბრუნდებიან უკან, მათი მიწები სახელმწიფო ფონდში გადავა.

ქ. ნანიძე მოახსენებს დამფუძნებელ კრებას დეკრეტს აგრარულ რეფორმასთან დაკავშირებულ დავის და საჩივრის განხილვის წესისა. მომხსენებელი განმარტავს, რომ ამ დეკრეტის თანახმად, რათა არ შეფერხდეს აგრარული რეფორმის დროზე გატარება, ყოველივე დავა დაკავშირებული აგრარულ რეფორმასთან უნდა ირჩეოდეს არა სასამართლოს წესით, არამედ—სამინისტროს ადმინისტრატიული ორგანოს მიერ. რასაკვირველია, სამართლიანობის პრინციპის დაცვა ყველაზე უფრო სასამართლოს შეუძლიან, მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ აგრარული რეფორმის დამთავრება რაც შეიძლება მალე უნდა მოხდეს, მაშინ სასამართლოს ინსტანციები საქმეს შეაფერხებენ.

ვეშაპელს უსაფუძვლოდ მიაჩნია ახალი დეკრეტის მიღება. რადგანაც სამინისტრო დებულობს თავის თავზე კანონის განმარტებას, აქ ადგილი შეიძლებელია თვითნებობას ჰქონდეს ადგილი. ამით ეკარგება კერძო მოქალაქეს საშუალება დაიცვას თავისი უფლებები. რაც შეეხება იმ საკითხს, რომ სასამართლოში გადატანილი საქმე შეაფერხებს მიწის რეფორმას, ვეშაპელის აზრით არ არის მართალი, რადგანაც სასამართლოში აღძრული მოქალაქის ან საზოგადოების მიერ სარჩელი, სახელმწიფოს მიმართ, არსებულ კანონის თანახმად არ შეაჩერებს მომხდარ აქტს (მაგ. მიწის ჩამორთმევა) ვიდრე არ იქნება საბოლოოდ გადაწყვეტილი სასამართლოში.

გრ. ვეშაპელი წინააღმდეგია წარმოდგენილ დეკრეტისა. აქ შეცდომით, ამბობს ორატორი, პრაქტიკული, ტექნიკური მხარე შეცვლილია, განემარტივებინათ საჩივრის განხილვის წესი და არა ერთი დეკრეტი წარმოედგინათ.

თანახმად რეგლამენტისა დამფუძნებელი კრება 2 საათზე წყვეტს ზემო-აღნიშნულ საკითხზე და გადადის გრ. ვეშაპელის მიერ შემოტანილ შეკითხვის განხილვაზე. ვრცელი ახსნა-განმარტებით გამოდის მიწათ-მოქმედების მინისტრი.

ნ. ხომერიკი. მოქალაქენო, დამფუძნებელი კრების წევრნო! ვეშაპელმა აქ ბრალდებები წამოაყენა: კანონს არ ასრულებთ, სამინისტრო მოქმედებს ფისკალური მიზნით, 5 დეკემბრის დეკრეტს არ ახორციელებთ და ამით დიდ განსაცდელში ჩააგდეთ ხალხიო. ჩვენი უწყება მიზნად ისახავდა და ისახავს ტყეების დაცვას, ტყის გამოყენებას, დაცვას და სხვა. რევოლიუციამდე 1 მილ. 890 ათასი დეს. ტყიდან მხოლოდ 100 ათასი დესეტინა ტყე იყო შეწერილი—დაცული. რევოლიუციის პირველ წელს მხოლოდ 34 ათასი დესეტინა ტყე დაიცვეს. ყოველივე ეს მოწმობს მას, რომ ტყის გამოყენება მეტად რთული საქმეა. იგი მოითხოვს დიდ ხარჯს, აუარებელ შტატს და თუ თქვენ მიიღებთ მხედველობაში ჩვენი ხაზინის მდგომარეობას, მაშინ ადვილი წარმოსადგენია, თუ რა რთული და მძიმე საქმეა გასაკეთებელი. ჩვენი ტყეები 60 სამეურნეოთ არის გაყოფილი. მხოლოდ 37 გვყავს მოურავი, მათგანშიაც მხოლოდ 13 არის სპეციალისტი. მოურავების თანაშემწენი 80 კაცია. იმათში მხოლოდ 6 არის სპეციალისტი. განა ამ სპეციალისტების ძალებით შეიძლება ტყის შესწავლა? მიუხედავათ ყოველივე დაბრკოლებისა, ჩვენ მაინც ვიღებდით ზომებს, რათა ხალხის მოთხოვნილება დაგვეკმაყოფილებინა. რადგანაც ვეშაპელი აცხადებს, რომ უწყება არ ცდილობს ხალხის საარსებო ინტერესები დააკმაყოფილოს, ეს არ არის მართალი. პირიქით, დეკრეტის გამოცემამდე უწყებამ ჯერ კიდევ 1918 წელს შეიმუშავა ტყის სარგებლობის შეღავათიანი პირობები. მაგალ., ერთი კუბიკური საჟენ შეშაზე ბაჟი არის 30 მ. თუ მივიღებთ მხედველობაში თანამედროვე სიძვირეს, დავინახავთ, რომ არსებული ფასები მეტად მცირეა. 1919 წ. 10 ოქტომბრიდან უწყებამ დაუგზავნა ინსტრუქცია ერობებს, რომელშიაც ეძლეოდათ ნება რომ ადგილობრივი მცხოვრებნი ტყით უფასოდ სარგებლობდნენ. რომ არ გაეჭირებინათ გლეხებს ტყის ნებართვის აღება, ჩვენ დავადგინეთ, რომ ნებართვას გარდა ტყის მოურავისა აძლევდნენ ერობები, თემები. ერთი გარემოებაა, რომელიც იწვევს უკმაყოფილებას. უწინ ტყის სარგებლობა ხდებოდა უწესრიგოთ, როდესაც ტყეები სახელმწიფოს ხელში გადავიდა ჩვენ ვალდებული ვიყავით, მოგვევლო ტყეებისათვის, არ შეგვეძლო ძველი წესი დაგვეტოვებინა: მცხოვრებნი შეჩვეულნი ტყის უფასოთ ხარჯვას, უკმაყოფილებას გამოთქვამენ, თვით ერობებიც უკმაყოფილონი იყვნენ ამით, მაგრამ როდესაც ისინი გაეცნენ საქმის ვითარებას, დარწმუნდნენ, რომ უწყებას სხვა საშუალება არ ჰქონდა. ჩვენ მაქსიმალურ დათმობაზე მივდიოდით. ქართლში ჩვენ მივეცით ნება მიეღოთ ხუთის წლის სახარჯი ტყე ერთ წლიწადში მოეხმარათ, ამაზე მეტს დათმობაზე ჩვენ ვერ წავიდოდით. ეს დააზარალებდა ჩვენს ქვეყანას, ტყის უსარგებლოთ განადგურება შეცვლის ჰავას და თუ ბევრ ჩვენს ქვეყნის კუთხეებში აუარებელი ადგილები დაკლებულია მდინარეებით, ამის მიზეზი არის ტყის უანგარიშოთ ხარჯვა. ვინც გულდასმით წაიკითხავს 5 დეკემბრის დეკრეტს, იმისთვის ცხადი იქნება, რომ დეკრეტის განხორციელებას დიდი დრო ესაჭიროება; ყოველ კითხვებს, დეკრეტში აღძრულს, შესწავლა უნდა. დეკრეტის განხორციელებას დიდი მუშაობა სჭირდება და უწყებაში შემუშავდა ინსტრუქცია და ამ ჟამად მე ზოგიერთ ნაწილებიდან უკვე მაქვს მოხსენებები, რომ ტყის სარგებლობის საქმე მოწესრიგებულია. რაც შეეხება იმ საკითხს, თუ რომელი ტყეები უნდა დარჩეს სახელმწიფოს ხელში და რომელი ერობებს გადაეცეს, ეს მეტად რთული საკითხია და ერთბაშად მისი მოგვარება ძნელია.

უწყებას როდესაც მოქალაქეთა საჩივრები აქვს თუ იმ კანონის დარღვევის შესახებ, ჩვენ დაუყოვნებლივ ვიღებდით ზომებს, რათა კანონიერი მოთხოვნილება დაკმაყოფილებული ყოფილიყო.

შემდეგ მინისტრი ეხება რა ვეშაპელის მიერ აღძრულ საკითხს, თითქოს დეკრეტს არ ეთანხმება სამინისტროს მიერ გამოცემული ინსტრუქცია, ამტკიცებს, რომ ინსტრუქციას და კანონს შორის არ არის წინააღმდეგობა.

გრ. ვეშაპელი აღნიშნავს, რომ დეკრეტი მიღებულ იქნა 5 დეკემბერს, ინსტრუქცია დაიწერა 20 თებერვალს, მაგრამ იგი ცხოვრებაში არ ტარდება. ზოგიერთ მაზრაში მოხელენი მართავენ [illegible] უფლებებს: დღემდის ახდევინებენ ნებართვაში მეტ გადასახადს და სხვა.

დ. ონიაშვილი (ს. დ.) აღნიშნავს, რომ ყველაზე მეტი ბრალდება ოპოზიციის წარმომადგენლებს მიწათ-მოქმედების სამინისტროს წინააღმდეგ მიაქვთ. ეს აიხსნება არა მიწათ-მოქმედების სამინისტროს სისუსტით, არამედ იმით, რომ აგრარული რეფორმა, ტყეების მოვლა და სხვა, მეტად მძიმე საკითხია და ერთი ხელის მოსმით მისი გადაწყვეტა შეუძლებელია. 5 დეკემბრის დეკრეტში ლაპარაკია ნორმის შეცვლაზე, ტყის გამოყენებაზე და როგორ შეიძლება ერთ დღეში მისი ცხოვრებაში გატარება. ვიდრე ინსტრუქცია გამოიცემოდა, დაიგზავნა აგენტები, რომლებიც აცნობდნენ ხალხს დეკრეტს. შეკრიბეს მასალები და, როდესაც წინასწარი მუშაობა დამთავრდა, სამინისტრომ შეუდგა ინსტრუქციის შემუშავებას.

შემდეგ ორატორი კითხულობს სამინისტროს მიერ გაცემულ განკარგულებებს, საიდანაც ნათლად სჩანს, რომ სამინისტრო იღებდა ზომებს, რათა დეკრეტი დროზე გატარებულიყო ცხოვრებაში.

კამათი შეწყდა. მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: მოისმინა რა შეკითხვა გრ. ვეშაპელისა ტყის მფლობელობის კანონის შეუსრულებლობის შესახებ, დამფუძნებელი კრება დაკმაყოფილებულია მიწათ მოქმედების მინისტრის განმარტებით და გადადის მორიგ საქმეზე.

შემდეგ ამისა დამფუძნებელი კრება უბრუნდება დეკრეტს აგრარულ რეფორმასთან დაკავშირებულ დავის და საჩივრის განხილვის წესისას.

ნ. ხომერიკი უპასუხებს რა [illegible] და ვეშაპელს, აღნიშნავს, რომ პრაქტიკული მოსაზრება გვიკარნახებს ახალი დეკრეტი წარმოვადგინოთ. ვეშაპელის მტკიცება, რომ სასამართლოს არ შეუძლია გააბათილოს საქმის გარჩევამდე ეს თუ ის სამინისტროს მიერ მიღებული ზომა, არ შეეფერება სიმართლეს. იყო ბევრი შემთხვევები სულ წინააღმდეგის მაჩვენებელი. ვეშაპელი მოითხოვს სასამართლოს საქმის გარჩევის ტექნიკა შეეძლებინათ გაადვილოთ. ალბათ ვეშაპელმა არ იცის, კანონების გადათვალიერება და სასამართლოს საქმის წარმოების ტექნიკის შეცვლას რა დიდი დრო ესაჭიროება. აგრარული რეფორმის გატარება კი სასწრაფოდ უნდა მოხდეს. მაგ., სახელმწიფო აძლევს მამულს მცირე მიწის პატრონს გლეხს, სასამართლო რამდენიმე ხნის შემდეგ არ აძლევს ამას. ასეთ საეჭვო მამულს ვინ შეიძენს, ვინ აიღებს ნაყოფიერების სიგელს. როგორ გინდათ, რომ არა-უფლებრივი აქტი, მიწის ჩამორთმევა იძულებითი, უფლებრივ ნორმებში ჩააყენოთ. ეს არის რევოლიუციონური აქტი, რომელიც სასწრაფოდ უნდა გატარდეს ცხოვრებაში, წინააღმდეგ შემთხვევაში მას მნიშვნელობა ეკარგება.

მინისტრის სიტყვის შემდეგ სხდომა დაიხურა.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

19 მაისი.

[illegible]

ვაის კონფერენცია.

გუშინ დასრულდა ვაის კონფერენცია. მილერანი პარიზში დაბრუნდა. იმ ოფიციალური განცხადების მიხედვით, რომელიც პრესას გადაეცა, საფრანგეთის და ინგლისის მთავრობა ფიქრობს, რომ ომისაგან მიყენებული ზარალი, რაც შეიძლება ჩქარა უნდა იქნეს შევსებული და საჭიროა გერმანიას მიეცეს საშუალება თავისი ფინანსიური დამოუკიდებლობის აღდგენისა, რათა მან თავის ვალდებულებათა აღსრულების საშუალება მიიღოს. მთავრობანი ფიქრობენ: საქვეყნო ეკონომიური დაბრკოლებათა გადალახვა საერთო მოწყობილებებს, საერთაშორისო გაერთიანებული მდგომარეობა, რომელიც ომმა გამოიწვია, პრაქტიკულად უზრუნველყოფილი იქნეს მოკავშირე სახელმწიფოები ომისაგან გამოწვეულ ვალების თავიდან მოშორებით და ცენტრალური სახელმწიფოების მიერ ზარალის ანაზღაურებით. ამის გამო საფრანგეთ-ინგლისის ექსპერტებს წინადადებას მისცემენ დაადგინონ გერმანიის კონტრიბუციის მინიმუმი, ანგარიშის საშუალებანი გადახდისა და მოკავშირეთა შორის თანხის განაწილებისა. „ფიგარო" შემდეგ გადაწყვეტილებას აქვეყნებს: ანაზღაურების თანხა უნდა უდრიდეს 120 მილიარდ მარკას, რომლიდანაც საფრანგეთი მიიღებს 55 პროც. და ინგლისი კი 25 პროც. ფინანსიურ ექსპერტების მიერ დადგენილი პროექტი ამ მოკლე დროში უნდა წარედგინოს მთავრობის თავმჯდომარეებს, რომლებიც, ალბათ, ოსტენდეში შეიკრიბებიან.

ოსმალეთის ნაციონალისტები.

გაზ. „ტანს" ტრაპეზუნდიდან ატყობინებენ: 28 აპრილს, ანგორაში შეკრებილმა ოსმალეთის ეროვნულმა ყრილობამ გადასწყვიტა წინააღმდეგობის გასაწევად შეადგინოს არა მარტო ჯარი, არამედ პოლიტიკური და რელიგიური პროპაგანდით. (გამოტოვებულია). და ფინანსიური საშუალება იშოვოს.

შვეიცარია ერთა ლიგაში.

70 000 ხმის უმეტესობით პლებისციტმა მოიწონა რომ შვეიცარია ერთა ლიგაში შევიდეს.

ხალხთა ლიგის სხდომა.

რომიდან მოსული ცნობით ქალაქ ხალხთა ლიგის სხდომაზე თავმჯდომარე ტიტონიმ წარმოადგინა იმ გადაწყვეტილებათა ანგარიში, რომელიც ქალაქ სხდომაზე კრების წევრთა მიერ ერთხმად იყო მიღებული. პირველი: ტიტონიმ განაცხადა, რომ ხალხთა ლიგის საბჭომ მიიღო მოკავშირეთა უზენაეს საბჭოსაგან წერილი, რომელიც მომავალ სომხეთის სახელმწიფოს პროტექტორატს შეეხება; და რომ იგი [illegible] მის გადაწყვეტილებას, რომელიც წარმოადგინა მოკავშირეთა უმაღლესმა საბჭომ, რომელიც მიეცა პრეზიდენტ ვილსონს [illegible]. თუ შეერთებული შტატების პრეზიდენტი უარს განაცხადებს, მაშინ მოკავშირეთა უმაღლესი საბჭო ახალ თათბირს შეუდგება. მეორე: გენერალურმა მდივანმა წაიკითხა მოხსენება იურისტთა კომიტეტის შედგენის შესახებ საერთაშორისო მუდმივი სასამართლოს დაარსების პროექტის გამოსამუშავებლად. კომიტეტი შესდგება 10 წევრისაგან, რომელთაგან 5 იქნება დიდი სახელმწიფოების წარმომადგენელი და მეორე ხუთი მეორე ხარისხოვან სახელმწიფოებისა, რომელნიც ჰოლანდიის მთავრობის თხოვნით შეიკრიბებიან 11 ივნისის შემდეგ ჰააგის ზავის სასახლეში. მესამე: საბჭომ მოიწონა ზომები, რომელიც ვაშინგტონის შრომის კონფერენციამ სახელმწიფოთა ფინანსიური მონაწილეობის შესახებ. და ბოლოს ტიტონიმ განაცხადა, ციმბირში მყოფი ავსტრიელ, უნგრელ, რუს და გერმანელ ტყვეების შესახებ, რომელთა დაბრუნება ძლიერ ძნელია და დახმარებაც შეუძლებელია. მან დაუმატა, რომ ხალხთა ლიგა ამ საკითხს შეეხო და ამ საქმის გამოძიება ნანსენს დაავალა. ტიტონიმ განაცხადა: ნანსენი მუშაობას უკვე შეუდგა და იმედი აქვს, რომ მოკლე დროში მიიღებს მის მოხსენებას და ამისდა მიხედვით ვიმოქმედებთო. უნდა ვეცადოთ, რომ ამ უბედურებამ ზამთარი არ გაატაროს შორეულ ციმბირში. ტიტონიმ ხალხთა ლიგის სახელით მადლობა გადაუხადა ნანსენს. ყველა მომხსენებელთა წინადადებანი, რომელთაც კანონი უძღვის, ერთხმად მიიღეს.

საფრანგეთის პალატაში.

მთავრობის სასახლეში ხმების განახლების დროს, რომელიც შეწყვეტილი იყო გენერალური საბჭოს ეროვნული, სოციალური ეკონომიური ხასიათის კამათი გაიმართა. გაფიცვები ფაქტიურად დასრულდა. შრომის გენერალური კონფედერაციის ხმოვან გადაწყვეტილება, ალბათ, დღეს გამოვა. პალატიდან გამოტანილი შთაბეჭდილებით შეიძლება ითქვას, რომ მთავრობის პროექტმა რკინის გზის ხაზების რეორგანიზაციის შესახებ ამ გადაწყვეტილებაზე ზეგავლენა მოახდინა. და ეს პროექტი როგორც გაფიცვის ხელმძღვანელებისათვის, აგრეთვე თვით გაფიცულთათვის კონფლიქტის დასრულების საუკეთესო საბაბი შეიქნა. გაფიცვების გამო პალატა მთავრობისაგან მოითხოვს განმარტებას. მთავრობას ეჭვი არ შეაქვს იმაში, რომ იგი უზრუნველყოფილია დიდი უმეტესობის ნდობით. ფიქრობენ, რომ კამათი რამოდენიმე სხდომაზე გაგრძელდება. ამ შეკითხვების დასრულების შემდეგ, პალატა ავსტრიის მიერ ხელმოწერილ ხელშეკრულობის პროექტს განიხილავს. შემდეგ ის შეეხება 1920 წ. ბიუჯეტს. პალატამ უნდა გამოსთქვას აზრი ვატიკანთან დიპლომატიური დამოკიდებულობის შესახებ.

გაფიცვის [illegible].

აღსანიშნავი ინციდენტი მოხდა სენტ-ეტიენში. მემანქანეებმა, რომელნიც არ გაფიცულან, გაიგეს რა, რომ მატარებელში არის დეპუტატი, რომელიც გაფიცულ რკინის გზელებს მხარს უჭერს, მატარებლის პარიზში წაყვანაზე უარი განაცხადეს. 20 წუთი მოუნდა რკინის გზის უფროსებთან მოლაპარაკებას, რომ მატარებელი წაეყვანათ. მთავრობა პალატას სახელმწიფოსა და რკინის გზის საზოგადოებათა კონვენციის შეცვლის პროექტს უდგენს. აი მთავარი პროექტები რეფორმისა, რომელიც მთავრობის პროექტშია ნაჩვენები: 1) ყველა რკინის გზის საერთო ორგანიზაცია, რომელიც შესდგება რკინის გზის უმაღლეს საბჭოსაგან და დირექციისაგან. თითოეულ ხაზს, საზოგადოებრივი მუშაობის მინისტრის მეთვალყურეობით ექნება თავისი შინაური ორგანიზაცია და ხაზეობრივი ექსპლოატაცია. 2) უმაღლეს საბჭოში, გარდა პრეზიდენტისა შედის:

ა) დირექციის 18 წევრი, ბ) თითოეულ ექვსი ხაზისაგან წარმომადგენელი, რომელსაც საზოგადოებრივ სამუშაოთა მინისტრი დანიშნავს. გ) ერის საერთო ინტერესების 24 წარმომადგენელი, რომელიც დანიშნული იქნება საზოგადოებრივ სამუშაოთა მინისტრის წარდგინებით. 3) დეკრეტით უმაღლესი საბჭოს კომპეტენციაში შედის: პირადი შემადგენლობა, კონცესიები ახალ ხაზებზე, რკინის გზის ხაზებში ცვლილების შეტანა, ელექტრიფიკაციის პროგრამა, რკინის გზის და ნავთსადგურების წყლისა და სხვა გზათა ხაზების ექსპლოატაციის ერთმანეთში შეთანხმება. 4) საერთო ფონდის დაარსება, რომელსაც მიზნად ექნება ფინანსიური სოლიდარობის განხორციელება დიდ გზებზე, რომ შემოსავლისა და გასავალში მიღწეულ იქნეს წონასწორობა და რომ სასწრაფო შემთხვევებში მათ მიეცეთ ავანსი მათი კასის არსებობი-

სათვის. როგორსაც ყველა ხაზები ხანგრძლივ მწიფოს საკუთრებად შეიქნება, ლენ-ღიც მის ხელში გადავა.

ახალი ამბები

26 მაისისთვის დამფუძნებელ კრების ხელოვნების კომისია ხთხოვს 26 მაისის დღესასწაულს მონაწილე კომისიის წევრებს, აუცილებლად მობრძანდნენ პარასკევს 21 მაისს, დილის 10 საათისთვის სასახლეში. იგივე კომისია სთხოვს ყველას, ვისაც აღნიშნულ დღესასწაულში მონაწილეობის მიღება სურს, ერთით განუცხადონ კომისიას და თან წარუდგინონ თავიანთი გეგმა—პროგრამები.

— ერობათა კავშირის მთავარმა კომიტეტმა დაადგინა შეიძინოს ხონის რკინის გზის საზოგადოების ობლიგაციები ერთი მილიონ მანეთის ღირებულებისა.

— ხომხეთის ელჩი პრემიერი ა. ხატისოვი თბილისში ჩამოვიდა. აქედან ის ბათუმში გაემგზავრა პოლკ. ჰასკელთან მოსალაპარაკებლათ სომხეთისთვის მომავალში ფქვილის მიცემის შესახებ.

— ქალაქის ხასურსათო დუქნებში შემოვიდა გასასყიდათ კარაქი—310 მ. გირვ. თევზის და მოსტრუფლობის კონსერვები 60 მ.—100 მანეთამდე ყუთი, ლანჩის ტყავი 1 ხარისხის—182 მან. წვრილ ფეხსაცმელზე 2 ხარისხის—138 მან., ქინძური—65 მან. გირვ. და სხვა საქონელი.

— მეორე ქართული კლუბის მამასახლისთა საბჭომ გადასცა 50 ათასი მან. თბილისის საბჭოს ხათვის გადასაცემად და 15 ათასი მ. ჯარში კულტურულ საგანმანათლებლო მუშაობისთვის.

— ვერის მუშათა კლუბში დღეს გაიმართება მე 4 ე რაიონის სახალხო გვარდიის შტაბის ინიციატივით მხახიობ იმედაშვილის მონაწილეობით ამავე რაიონის ფრონტზე გაგზავნილ გვარდიელთა სასარგებლოდ წარმოდგენა.

— ქალ. თბილისის ადმოსავლეთ საქართველოს და რკ.-გზათა გვნერალ-გუბერნატორის საგანგებო რწმუნებულად ბორჩალოს მაზრაში დაინიშნა თბილისის მაზრის მილიციის უფროსი მ. დ. აბულაძე.

— ერობათა კავშირის მთავარმა კომიტეტმა ფრონტზე ჯარისკაცებს გაუგზავნა საწერი ქაღალდი, ფანქრები და კონვერტები.

— მასწავლებელთა კავშირმა უკვე ჩაიბარა მანგლისში ყოფილ კადეტთა კორპუსის სანატორიუმ ბინის შენობა და ავეჯეულობა.

— კავკავიდან აუწყებენ ქ. შ. წ. კ. საზ. გამგეობას, რომ ხსენებულ საზ. სკოლაში სწავლა შეუწყვეტ რამდენ შენობა ბოლშევიკებმა დაიკავესო.

— სალამო მუშტაიდის კლუბში. დღეს, მაისის 20 ს, მუშტაიდის კლუბში გაიმართება სალიტერატურო საღამო. საქართველოს ეხლანდელ მდგომარეობის შესახებ სიტყვას წარმოსთქვამს მენია ხზიკელაშვილი, ვახტანგ კოტეტიშვილი წაიკითხავს ლექციას: „თანამედროვე ქართული პოეზია“. ლექსებს წაიკითხავენ ცნობილი პოეტები. საღამო დაიწყება საღამოს 8 საათ.

— სახელმწიფო უნივერსიტეტის საექიმო ფაკულტეტის 1 კურსის სტუდენტთა საყურადღებოთ ცხადდება, რომ პროფ. ნაცვალზე მიიღებს გამოცდებს ბოტანიკაში მაისის შემდეგ რიცხვებში: 23, 24, 27, 29. ყოველ გამოცდის წინ უნდა შეადგეს მსურველთა სია. გამოცდები მოხდება დილაობით 10 საათიდან უნივერსიტეტში.

— არსენ კოტრიკაძემ ერთი თვით გადუწერა ჩვენი გაზეთი აზერბაიჯანის ფრონტზე მყოფთ მეომრებს.

— შეცდომის გასწორება. გუშინდელი ფელეტონის მეორე სვეტში სწერია: „შეუძლებელით ნადგურდებოდა .. ლირებულება“, უნდა იყოს: „შეუზრალებლათ“ და სხვა; უკანასკნელ სვეტში— „მან ისეთი მოვლენა მოიპოვა სამშობლოში“, უნდა იყოს: „გადლენა მოიპოვა“ და სხვა; სწერია: „საზოგადოების შესწავლით იყვნენო“, უნდა იყოს: „შეხასწავლათ“ და სხვა.

— გამოვიდა და იყიდება ჟურ. „განათლების“ მორიგი ნომერი № 3 (მარტის). ჟურნალში მოთავსებულია შემდეგი წერილები: 1) ახალი სკოლის ძირითადი პრინციპები—ზანდუკელის. 2) საქართველოს სკოლის სისტემის რეორგანიზაციის საკითხი—ს. დანელიასი. 3) ძველ და ახალ მწერალთა და გამოჩენილ პედაგოგთა აზრი აღზრდის შესახებ—კ. ბ—ძე. 4) ახალი მიმდინარეობანი იტალიის სახალხო სკოლის ცხოვრებაში—ალ. გოგიასი. 5) რაისა სიმონის ასული ჯაფარიძე-გოგიასი. 6) სრულ იად საქ. მასწავ. დელეგატების პირველი ყრილობა (გაგრძელება 11 იანვრ. სხდომისა) 7) ქრონიკა. 8) ხატვა აწინდელ განახლებულ სკოლებში—ს. ნიკოლაიშვილი. 9) ოფიციალური განყოფილება: სამინისტროსთან არსებულ სახწ. კომიტეტის ოქმები. 10) განცხადებანი.

კ რ ე ბ ე ბ ი.

დღეს, საღამოს 6 ს. ბიურის ბინაზე შესდგება საქართველოს ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონული კოლექტივის წევრთა კრება.

— 20 მაისს, საღ. 6 ს. ნაძალადევის თეატრში დანიშნულია 1-ლი რაიონის ახალგაზრდა მარქსისტთა საერთო კრება.

— დღეს საღ. 4 ნახ. ს. დანიშნულია მეორე რაიონის კოლექტივის, მცირე კოლექტივების და ქალთა ორგანიზაციის წევ. შეერთებული სხდომა. ამხანაგებს ხთხოვენ ნუ დაიგვიანებენ.

— დღეს, საღ. 6 ს., დანიშნულია მეოთხე რაიონული კოლექტივის წევრთა მორიგი სხდომა.

— დღეს, 20 მაისს, დილის 11 ს. ბიუროს ბინაზე დანიშნულია სრულიად საქართველოს მასწავლებელთა კავშირის საბჭოს წევრთა და მათ კანდიდატთა კრება.

— პარასკევს, 21 მაისს, საღამოს 6 საათზე დანიშნულია ქალაქის საბჭოს სოც.-დემ. ფრაქციის სხდომა.

— პარასკევს, მაისის 21-ს საღამოს 8 ნახ. ს., (ვერონცოვის ღმ[illegible]. შუმ.) ბოტანიკის აუდიტორიაში აგრონომ-ბუნებისმეტყველ სტუდენტთა სამეცნიერო-საექსკურსიო წრის გამგეობა იწვევს წრის წევრთა და ბათუმის ექსკურსიაში მონაწილეობის მიმღებ სტუდენტთა საერთო კრებას.

სენატში

საქართველოს სენატის სამოქალაქო საკასაციო დეპარტამენტის ხაადმინისტრაციო განყოფილების საერთო სხდომაში 1920 წლის 2 ივნისს, დანიშნულია განსახილველად შემდეგი საქმეები:

1) საჩივარი ხოლომონ და ნესტორ იოსელიანებისა ქუთაისის ოლქის სასამართლოს სადმინისტრაციო განყოფილების 1918 წლის 27 სექტემბრის და 10 ოქტომბრის დადგენილებაზე, რომლითაც გაუქმებულია ქუთაისის საგუბერნიო სამართველოს 1918 წლის 27 ივლისის და 1 აგვისტოს განკარგულება შესახებ მათი ტყეების დაცვისა მამულზე „პატარა აბანოს ალაგიდან“ ავდიანძეების ძალადობისაგან.

2) საჩივარი სტეფანე გიორგის ძე ნიჟარაძისა მიწათ-მოქმედების სამინისტროს დადგენილებაზე—შესახებ მამულისა სოფ. თერნაში (შორაპნის მაზრა).

3) საჩივარი ქალაქ თბილისის გამგეობის რწმუნებულის ნიკ. ვექილის ძ. ჯაფარიძისა თბილისის ოლქის სასამართლოს საად. განყოფ. 1919 წლ. 2 ოქტომბრის დადგენილებაზე, რომლითაც გაუქმებულია თბილისის ქალაქის გამგეობის დადგენილება ძველებულის ბინის რეკვიზიციის შესახებ ფირმა „ქავსური ლეინოს“ სასარგებლოთ.

ომში დაჭრილნი

დაჭრილი გვარდიელების დამატებითი სია: 1) მჭედლიძე გაბრიელ, 2) ანთიძე მიხეილ, 3) ლეკიშვილი იასონ და 4) კალაბეგოვი სიმონ. 5) შანიძე კონსტანტინე.

— —

დაჭრილ დაავადმყოფებულ გვარდიელთა სიაში შეცდომით იყო აღნიშნული: 1) ცერაძე მიხეილ, 2) გეგეჭკორი დავით, 3) ჯაბუროვი ბესარიონ. უნდა იყოს: 1) ხერაძე მიხეილ, 2) [illegible] დავით, 3) ა. ზურაბიშვილი [illegible].

ფრონტისათვის.

მოწოდება.

ფრონტის დამხმარე მთავარი კომიტეტი მოუწოდებს რესპუბლიკის სამშობლოს შვილთ, „ხურმის“ შვილთ, რომელთაც არა აქვთ ბედნიერება ბრძოლის ველზე იარაღით დაიცვან ერის თავისუფლება და სამშობლოს დამოუკიდებლობა—არ დაივიწყონ თავისი მოვალეობა—მუხანათისა და გაიძვერა მტრის წინააღმდეგ, ხახიკულ-ლეთ გამზადულ, ფრონტზე მდგომ თავგანწირულ მებრძოლთათვის; ჩვენი ხიმშვიდე და კეთილდღეობა მათი თავდადებითა და ხისხლით არის მოპოვებული; ჩვენი ცხოვრება მათი სიმამაცით არის უზრუნველყოფილი.

არავის არა აქვს უფლება განცხრომასა და ზეიმს მიეცეს, როცა სოფლის შვილნი ჩვენი ქვეყნისა სიცოცხლეს სწირავენ ჩვენი ბედნიერებისათვის.

ყველაფერი ფრონტს.

სირცხვილი ფუნჯოთა და მოღალატეთ, სხვისი სისხლით მოგებულთ.

საჭიროება დიდია.

ფრონტს დახმარება უნდა. მას ალერსი ესაჭიროება.

მეომართ მოვლა და პატრონობა საჭიროა. ჭრილ ობლებისთვის კი ნუგეში საჭიროა.

ვისაც მოქალაქეობრივი და ეროვნული შეგნება აქვს—დაეხმარეთ ფრონტს რითაც და რამდენიც შეგიძლიათ.

ფრონტის დამხმარე მთავარი კომიტეტი სასახლეშია მოთავსებული. სასახლეში და სახალხო უნივერსიტეტის ცენტრალურ განყოფილებაში (პლეხანოვის პროსპ., 123) ყოველ დღე მიიღება შემოწირულება.

ცალკე და დამოუკიდებლათ მომქმედ ორგანიზაციების შექმნა არაა სასურველი. აპარატი ერთი და მოწყობილი უნდა იყოს.

ისწრაფეთ მოახლეთ თქვენი მოვალეობა. შეიტანეთ თქვენი წვლილი თავდაცვის საქმეში.

ადგილობრივ კომიტეტებმა კავშირი დაიჭირონ მთავარ კომიტეტთან.

ვისაც მირადი შრომა უნდა გასწიოს ამ ფრონტს საქმისთვის, იქვე გამოცხადდნენ.

სამუშაო ბევრია—განსაკუთრებით კომიტეტი არავის იწვევს. ყველა ნებაყოფლობით უნდა მოვიდეს.

გამარჯვება ფრონტს, სიცოცხლე „ხურმს“.

— —

ამ მოკლე ხნის განმავლობაში ფრონტის დამხმარე მთავარმა კომიტეტმა გაიღო შემდეგი თანხები:

1) კულტურული მუშაობისათვის ჯარში 200 000 მ. 2) საჩუქრებისათვის ფრონტზე გასაგზავნათ 237,000 მან. 3) მეომართა ერთდროულ დახმარებისათვის 25 000 მ. 4) ომში დასახიჩრებულთათვის 135,000 მ. 5) ლაზარეთებში სამკითხველოებისათვის მოსაწყობათ 50000 მან. ამ ქამად ესევე კომიტეტი ჩაუდგა სათავეში ფრონტის საჭიროებისათვის მუშაობას.

—

ფრონტის საჭიროებისათვის ფულით შემოწირულება მიიღება: 1) სასახლეში, ფრონტის დამხმარე მთავარი კომიტეტის თავმჯდომარე ხერ. ქარცივაძესთან, 2) ფულის ამკრებ კომისიის თავმჯდომარე ქ-ნ მ. ს. ჩხენკელთან, ქ-ნ კვინიტაძესთან, ქ-ნ გ. ორჯონიკიძესთან, ქ-ნ ბეგიაშვილთან, ქ-ნ მ. რამიშვილთან, ქ-ნ გაბაშვილთან, ქ-ნ ანდრონიკაშვილთან, ქ-ნ ხომერიკისთან.

პროვინციასა და დაწესებულებათა საყურადღებოდ.

სასურველია, რომ არც ერთი ორგანიზაცია დამოუკიდებლად არ მოაწყოს ფრონტის დახმარების საქმე. ეს დაქსაქსავს ძალებს და თანაც შეიძლება გაუგებრობა მოხდეს: ფრონტს გაეგზავნოს რამდენიც საჭიროა; ანგარიში უნდა გაუწიოს იმ გარემოებასაც, რომ ომის დასრულების შემდეგ ჩვენ სამატრონო და მოსავლელი ბევრი გვეყოლება. მოქმედება შეთანხმებული უნდა იყოს.

ნივთებით შემოწირულება მიიღება სასახლეში ყოველ დღე მთავარ კომიტეტის კანცელარიაში და მუშათა კლუბის შენობაში (პლეხანოვის პრ. სახლი № 123 ი. აბაშიძესთან).

ილიკო ჯუღელს.

> Безумству храбрыхъ
> Поемъ мы славу!
> Безумство храбрыхъ—
> Вотъ мудрость жизни!
>
> М. Горькій.

1.

გროვალს მოძალების ჭექა-ქუხილით
შენს თავზე მეფერებრ გადუვლიათ;
მეფერებრ დაჭრილხარ და ლოდზე მკერდზე
სისხლი თქრიალით გადმოდებენია!
დაჭრილხარ, მაგრამ შენს რაინდულ სულს
აბჯრად არსად ძრის ადამიხდენია,
ეგიდანს მწველე ტკივილი,
ლიმილით სახე დაგიმშვენია,
გითქვამს სიმღერა ტარაელისა,
ქამსა მძიმესა მოვილხენია.
სახელოვანი შენის გმირობით
ურცხვი სიკვდილიც შეგირცხვენია;
აღგილებენია ისევ ძალ ღონე,
კვლავ ომის ცეცხლი გაგიჩენია;
დასდევენებიხარ მტერთა ურდოებს,
ცხერის ფარახავით დაგიფრენია,
დაბრუნებულხარ ძლევამოსილი,
ხალხს ია-ვარდი დაუყრენია,
დაუღოცნია შენი სახელი
და შენთან ერთად მოულხენია!

2.

დღესაც დაჭრილსა, ძლივ დაკოდილსა,
არ გსურს მოგიჩინა რომ დაასხნოთ
ხელი მიგიწვდეს შიშველ ხმლისაკენ,
გსურს მტერს ეკვეთო და შეამუსრო!
ამინ! აღსრულდეს სურვილი შენი!
ერის კურთხევა გიძღოდეს წინა!
უძლეველ გულოვნს გიორგის დროშა!
გამარჯვებული მოგვქროდე შინა!

მაისი, 1920 წ. ბ. ქუჩიშვილი.

26 მაისისათვის

დამფუძნებელი კრების ხელოვნების კომისიამ თბილისის ყველა მნიშვნელოვან პოლიტიკურ, კულტურულ საზოგადოებრივ და ეკონომიურ დაწესებულებათა წარმომადგენლებთან ერთად დაადგინა შემდეგი:

26 მაისი საყოველთაო ეროვნული დღესასწაულია, დამოუკიდებლობის დაცვის დამამტკიცებელი სიმბოლოა. მას იდღესასწაულებს მთელი საქართველოს ხ ლხი გვნებ ჩვლ და მდგომ როსაბისა, მიმართულებისა, სქესისა, სარწმუნოებისა და ეროვნებისა.

ამ სახალხო დღესასწაულს გაუძღვებიან ადგილობრივი ძალები, ქალაქებში თვითმმართველობანი, სოფლად, პროვინციაში, ერობები, თემები; იდღესასწაულებენ ავტონომიურად, შეძლების დაგვარად, თავის მხატვრულ გემოვნების მიხედვით და სახელმწიფოებრივ—ეროვნული ელფერის მიცემით.

რესპუბლიკის დედა ქალაქის მოართვაგანათვებაზე იზრუნებენ მისივე მცხოვრებნი და ქალაქის თვითმართველობა.

ყოველი დაწესებულება, რომელსაც კი სურვილი აქვს 26 ს მაისობაში ამა თუ იმ სახით მონაწილეობის მიღება, წინასწარ თვდარიგისათვის აცნობებს კომისიას.

შუიკში ყველა მონ წილე ორგანიზაციები თავიანთ ნიშნებით და დროშებით იკრიბებიან თავისუფლების მოედანზე და შემდეგ გაემართებიან აქედან სტადიონისაკენ.

განსაკუთრებით სასურველია, რომ პროცესიაში მონაწილეობდნენ მორთული ეტლები და ავტომობილები, რომელნიც მორთულ მოკაზმულ უნდა იქნენ საქართველოს თავისუფლების და მომენტის მნიშვნელობის სიმბოლოებით, როგორიცაა მაგალ. „რევოლუცია და მისი დაცვა“, „დამოუკიდებლობა“, „სამშობლოს დაცვა“, სიმბოლოები „ნაყოფ ერებისა“, „სიდამაზისა“, „მეურნეობისა“, „სწავლა-განათლებისა“ და სხვა.

ყველა ვინც ავტომობილს ან ეტლის მორთვას განიზრახავს, წინასწარ უნდა

აცნობოს კომისიას, რომელიც თუ საჭირო იქნება, დაეხმარება მათ თავისი მხატვრების საშუალებით

ჯგუფში სტადიონზე გამართული იქნება სხვადასხვა ეროვნული ნაციონალურ ამოთავაზი, შეჯიბრებანი მრავალ მხიარული გარჯიშობანი, ფეხ ბურთი, ხელბურთ ფარიკაობა, ჩოგბურთი, ჯირითი, ცეკვა, სიმღერა და სხვა.

დღეობაში ხელოვნების ხშირე გამოჩინებით გამოსვლით მიეცემათ ჯილდონი. საღამოთი ყველა თეატრებში გაიმართება სადღესასწაულო წარმოდგენები.

ამ დღეს თბილისიდან გაემართებიან სადღესასწაულო მატარებლები ფრონტისკენ, რომლებითაც სხვათა შორის გაეგზავნება მეომრებს სადღესასწაულო საჩუქრები, რის მოგროვება შეკრება მინდო საგანგებო კომისიას.

ნეკროლოგი

ქოლა გუგუშვილის ხსოვნას.

მტრის ვერაგულმა ტყვიამ ჩვენს ტანჯულ სამშობლოს გამოაცალა კიდევ ერთი სიცოცხლით სავსე და მედგარი მებრძოლი თავისუფლებისათვის,—ქოლა გუგუშვილი. ამხანაგი ქოლა (გრიგოლ) ტაის ძე გუგუშვილი მსახურობდა სენაკის სახალხო გვარდიაში ოფიცრად და ითვლებოდა საუკეთესო ამხანაგად, ის, როცა სამშობლო მსვერპლის გადებას მოითხოვდა, მიეშურებოდა საცა საჭირო იყო და ახლაც ისე მოიქცა. მაგრამ... თუ აქნობამდის ჩვენი ქოლა თავის ლიადი მოვალეობის შესრულების შემდეგ ისევ ჩვენ გვიბრუნდებოდა ფერ გამხნევებული, მხიარული, ახლა სამუდამოდ გამოემშვიდობა... და მისმა უდროოდ სიკვდილმა თავისი დაგვეცა. ნუგეშით, სამშობლოს თა დადებული გმირო, ძვირფასო ქოლა! შენ შესწირე თავი ტანჯულ სამშობლოს და შენს წმინდა ხალხს და დიად მიზანს არ დაივიწყებს არც სამშობლო და არც შენი ამხანაგები. მშვიდობით... ს. ა.

ბათომი

რამდენიმე დღით მატარებლების მოსვლა შეწყვეტილი იყო. ქალაქში არ ეცნობოდა: თითქოს სავსებით გაქრა სურსათ სანოვაგე. არაფერი იშოვებოდა. არ იყო არც კვერცხი, არც ყველი, არც ხორცი და ფქვილი. ნავსადგურში მოვაჭრეები გულხელდაკრეფილნი ისხდნენ. მწვანილიც კი ნაკლები იყო ბაზარზე და ძვირი და გაძვირებული იყო ისიც.

— 14 მაისს, დილის 7 საათზე სასოფლო მოიყვანეს ინგლისის სამხედრო სასამართლოს განაჩენით დახვრეტილ იქნა სისხლის სამართლის მილიციის უფროსის ვოლიდი თანაშემწე ვ. მაგულარიშვილი და მოლიცოსხვარი ბოლაძე.

— მოხერხებული კომერსანტები სხდომები უკვე განიხილეს მთლიანი კავშირთა საბჭოს ზოგიერთი წევრთა დატყვევების გამო, ხრომის კომ ტეტის მოქმედება ჯერჯერობით შეწყვეტილია.

— ამ ქ მით ბათომში დაიხურა შაბიამანი მოიპოვება. ვინაიდან ბაზარზე მისი მოთხოვნილება ცოტაა, ანაზი ზოგიერთი ვაჭრები ფიქრობენ ისევ სახლეკო-გარეთ წაიღონ.

— სადავსებულთა დაწესებულების დარღვევისათვის დაჯარიმებულ იქნა ფეშის გადამხდელ ვეზეთი კანტორის პატრონი გოლდენბერგი 5000 მანეთით.

უცხოეთი

რ უ ს ე თ ი.

სურსათის საკითხი კავკავში. სასურსათო საკითხი კავკავში ძლიერ გამწვავებულია. სასურსათო დაწესებულებები ცდილობენ ყოველგვარი ზომებს სურსათ-სანოვაგის ყუბანის ოლქიდ ნ მოსატანად, მაგრამ საგრძნობ შედეგებს ვერ აღწევენ. მაისის პირველ რიცხვებში კავკავში შემოიტანეს 17 ვაგონი ხორბალი, 33 ვაგონი სიმინდი და 3 ვაგ ქერი.

მუშები პეტროგრადში. პეტროგრადის მუშების შესახებ კომუნისტური „პეტროგრადსკაია პრავდა“ შემდეგ ცნობებს აქვეყნებს: აღწერილი იყო 12 141 მუშა, ამათგან მხოლოდ 5 585 მუშა მუშაობდა ყველა ქარხნებში. ყ ველაზე ნაყოფიერად პუტილოვის ქარხანა მუშაობს, სადაც 2,800 მუშაა. ეს ციფრები 1920 წლის პირველ იანვრისათვისაა გამოანგარიშებული 70 ფაბრიკა-ქარხანა დახურულია. ომამდე მუშების რიცხვი პეტროგრადში 150 ათასზე მეტი იყო.

მოხელეების დასჯა. პეტროგრადის რევოლუციონურმა ტრიბუნ ლმა პასუხისგებაში მისცა მექრთამეობისათვის რკინის გზის უწყების კომისარიატის ქრელები მოხელეები.

მდგომარეობა უკრაინის ჯარებში. მეტფენისოფეხის კომუნისტურ გაზ. „კრასნოარმეეც“ ში მოთავსებულია ცნობა „კონტრ რევოლუციონური გამოსვლის“ შესახებ, რომელიც რამდენიმეთ ნათელს ჰფენს უკრაინის ამბებს.

განზეთი სწერს: ერთ ერთ გაყოფილის რაზმიდან, რომელსაც მთავრობის სამხედრო განყოფილება და მიცემული წასვლელად ჯარი ფრონტზე,—არ შეასრულა ბრძანება, დასწყვიტა ტელეგრაფის მავთულები და ადგილ[illegible] ხიდი. ამის გამო საჭირო შეიქნა კ ევისაკენ მიმავალ მთავარ ხაზზე დროებით მოძრაობის შეწყვეტა. გამოწვეულ იქნა წითელ არმიელთა რაზმი, რომელმაც შეამჩნია რაზმი დაატყვევა და შეაიარაღა. მეორე შემთხვევას გაზეთი ასე აღასიათებს: ხელმძღვანელთა აგიტაციის გავლენით ერთ ერთი ცხენოსანი რაზმი აჯანყებას აშარებდა. მაგრამ რაზმი დროზე იქნა განიარაღებული, ამბოხების მოწყობნი დაიჭირეს და გადაგზავნეს ოდესაში. ტირასპოლში მეორე რაზმის ერთ-ერთი ნაწილმა ჩაიგდო ხელში ძალა-უფლება, შეეცადა თვითონ გაერეკოლ გენერალ კრავზენის მიერ მოწყობილ ბანდებს და მოაწყო ტირასპოლში მცხოვრებთა ძარცვა. ძარცვა სხვა რაიონებშიდაც გავრცელდა, მაგრამ მალე იქნა შეჩერებული. რკინის გზის მიმოსვლა ტირასპოლთან აღდგენილია.

ს ო მ ხ ე თ ი.

ბოლშევიკური აგიტაცია ყარსში. სომხეთის მთავრობას ყარსიდან შეატყობინეს: ყარსის ბოლშევიკური აგიტაცია მოსპობილია ხალხისა და ჯარის ენერგიული მოქმედებით. ხელმძღვანელები დაატყვევეს და გადასცეს საგანგებო სასამართლოს აჯანყების ბუდედ ითვლებოდა ადგილობრივ რუსთა ნაციონალური საბჭო, რომლის წევრებიც უკვე დაპატიმრებულნი არიან.

სომხეთის დამოუკიდებლობას ამერიკულ კომიტეტის მოწოდება. გაზეთ „ზანგ“-ში მოთავსებულია სომხეთის დამოუკიდებლობის დამცველ ამერიკულ კომიტეტის მოწოდება ამერიკის მცხოვრებთადმი, რომელშიაც კომიტეტი მოუწოდებს ამერიკელებს პროტესტი განაცხადონ იმ განზრახვის გამო, რომელიც სომხეთის 4 ხუთ რმაწილი ნაწილთ გადაცემას გულისხმობს.

ი ტ ა ლ ი ა.

შეიარაღების შემცირება. სამხედრო მინისტრის ბონომის პ როექტის თანახმად უნდა შემცირებულ იქნეს იტალიის სამხედრო ძალების რიცხვი. ჯარში სამსახურის დრო 8 თვით განისაზღვრება. გაზ. „სეკოლო“ ს სიტყვით კაპრალები რიცხვი შემცირებული იქნება ათამდე. ამის გამო დათხოვილი იქნება სამსახურიდან ბევრი ოფიცერი, მათ რიცხვში 300 გენერალი.

შ თანხმება საბჭოთა რუსეთთან. გაზ. „ნასს ჯურის“ ცნობით კოპენჰაგენში მომხდარა შეთანხმება ბომბაჩისა და ლიტვინოვს შორის სამხედრო ტყვეების გაცვლის შე ახებ. იტალიაში ამ ქამად 5 000 მდე რუსი ტყვეა, რუსეთში—400 მდე იტალიელი. გარდა ამისა შეთანხმება შეეხება რუსეთს და იტალიის შორის სავაჭრო დამოკიდებულების საქმის მოწესრიგებას. დროებით ასეთი დამოკიდებულება მოხდება დიპლომატიური და კოპენჰაგენში მყოფ იტალიის წ რმომადგენლების საშუალებით. გარდა ამისა საბჭოთა მთავრობა დათ ქვ მს იტალია ს იზდ ს მ წ დებს.

ი ნ გ ლ ი ს ი.

მთავრობა და მეძალარეები. როგორც ცნობილია, ინგლისელი მეძალარეები მოითხოვდნენ, რათა დ ფუძნებულ ყ მამხდარიყო მაღაროების ნაციონალიზაცია. მთავრობამ ამის საწ ნააღმდეგოთ წამოაყენა პროექტი ნ წილობრივ რეკვიზიციებისა. ამ საკითხის შესახებ მემაღაროეებში მოხდენილ იქნა რეფერენდუმი. როგორც ლონდონიდან იტყობინებიან, რეფერენდუმმა შემდეგი გამოარკვია: მთავრობის წ ნ დადებას ხმა მისცა 442 704 კაცმა, წ ნააღმდეგ კი—377.569.

ქალაქის საბჭოში

17 მაისის სხდომაზე ქალაქის საბჭომ განიხილა და მიიღო გამგეობის შემდეგი მოხსენებები:

1) სისხლის სამართლის მილიციის საერთო მილიციად გ მოყოფის შესახებ.

2) სახალხო უნივერსიტეტისთვის 200,000 მ.ნ. დახმარების აღმოჩენის შესახებ.

3) დ-დობისა და ბავშვობის დაცვის საზოგადოებისათვის 25 ათასი მან. დახმარების და 4) ქართულ ტანვარჯიშთა საზ. „შევარდენისთვის“ 10 ათასი მან. დახმარების აღმოჩენ ს შესახებ.

საბჭომ აგრეთვე დაადგინა: მოსკოვის სამხატვრო თეატრის ყველა წარმოდგენების პირველი სერია განთავისუფლებულ იქნას ქალაქის გადასახადისაგან.

სათვისტომო ბიძები იჯარით მიეცეს ქართველ მასწავლებელთა კავშირს წელიწადში 10 ათას მანეთად; და ქალაქის საავადმყოფოებში და სამკურნალოებში გადიდებულ იქნას გადასახადი: ტერაპევტიულ განყოფილებაში—50 მანეთამდე, ხოლო გინეკოლოგიურში—130 მანეთამდე.

დასახელებულ არჩეულ იქნა სასურსათო კომისია, სადაც შევიდნენ: ირ. რამიშვი-

ლი, მ. ვეფხვაძე, ჟ. ჟღენტი, ნ. წერეთელი, ნ. ჯაჯანაშვილი და სხვ. მიწისძვრისგან დაზარალებულთა დახმარების საქმის გამომძიებელი კომისია, სადაც შედიან: ვას. ხახანაშვილი, დ. ხარატიშვილი, გრ. გველესიანი და ნ. წერეთელი.

გორის აღდგენისათვის

ეს ორი თვეა, რაც შექმნა ნოემბრის გორის მიწის ძვრისაგან დაზარალებულ ქალაქის შემატიანეთა კავშირის კომიტეტი, და ამ ხნის განმავლობაში მან ბევრის გაკეთება შესძლო. ...

როგორ უვლიან სასწავლებელს გერმანიაში

ს.-დ. პარტიაში

პროვინცია

განცხადებანი

ექიმი მ. გოლდშტეინი

თვალით ავადმყოფთ (სათვალეების გამოწერება) დილის 9—12 ს. 4—7 საათ. სად. ნიკოლოზის ქ. № 32.

(1587 თ.)

ექიმი

ნ. ა. არუთინოვი

სიფილისური სნეულებანი (606 და 914) ვენერიული ტრიპერი, შარდის ორგანოების ...ნეიროპათია (საშარდე მილის). მისამართი ... № 80, ბინა 3. მიღება დილით 9—12 ს. სად. 4 ნახ. 6 ნახ. საათამდე. (1555—თ.)

ექიმი

ა. ლევენშტეინი

შინაგანი და ნერვიული სნეულებანი ... და ელექტრო ... მიღება დილის 11—12 ს. და საღამოს 4—7 ს. ... ქ. № 5 ბინა 3, ტელეფონი 12—46.

(1518—თ.)

ექიმი

ნ. ლ. ცერაშვილი

იღებს ქალთა და ბავშვთა სნეულებათ ავადმყოფებს ყოველ დღე შუადღ 1—3 და საღ. 4—5 ... ქუჩა № 23 ... ქუჩისა.

(1325—25—2)

ექიმი ა. ლ. კაკელია

სიფილისური: ... (წამლობა „606" და „914") ... ავადმყოფების მიღება ... დილით 9—11 და საღამოთი 4—6 საათამდე. მისამართი: ... № 110, ... ტელ. 14—38.

(1348 25—1)

თბილისში

ბრონქებისა და ... ექიმი

გ. ა. მუსაშვილი

... ქუჩაზე ... № 5, ... მიღება შინაგანი და ნერვების სნეულებებით ავადმყოფთა დილით 12—1 ს., საღამოთი 5—8 საათამდე.

(1337—25—1)

ექიმი **აბაშიძე**

იღებს ავადმყოფებს შინაგან სნეულებების, ... „606" ... „914" ... სახლში.

(კომ. 336.)

ქბილის ექიმი

ა. ო. ლორის-მელიქოვი ჯიბლაძისა

და მისი ასისტენტი ... იღებს კბილით ავადმყოფებს: ... კბილებს, ... კბილებს. ავადმყოფებს მიიღებს დილის 10—3 საათ. და საღ. 4—6 საათ. ... ქუჩა № 18. ტელეფონი 8—68.

(24—5)

ექიმი

ნიკოლოზ მახვილაძე

იღებს განსაკუთრებით შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 4—6 საათამდე. მისამართი: ... ქ. № 11, ... (1255 48—5)

ექიმი მ. ა. მაჭრანი

სიფილისური ... და მისი წამლობა („606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) ... ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. ... 4—5 ს. ... № 33.

(1288 25—3)

... **მ. მ. მეგრელიშვილი**

შინაგან ავადმყოფობა—ქალისა და ბავშვისა. იღებს ... ... № 23, ტელეფონი 7—92, მიღება ყოველ-დღე 9—12 ს. და საღამოს 6—8 საათამდე.

(1250 25—1)